

در این شماره می‌خوانید

درباره بازار آب
بخش اول: تجربه استرالیا

۲

پایش و کنترل آنلاین منابع و
تاسیسات آب

۲

تامین آب در مناطق خشک و
نیمه خشک

۳

کاريز و چاه

۳

نحوه برخورد قانونی با چاه‌های
غیر مجاز و بهره برداری غیر مجاز
از چاه‌های مجاز

۴

شرح وظایف واحد مدیریت
تامین و انتقال آب

۴

مدیریت تأمین آب

سوی دیگر منفعت‌های بسیاری برای استان یزد که با کم‌آبی و خشکسالی شدید روبرو است، دارد و زمینه صرفه‌جویی گسترده در حوزه آب را فراهم می‌کند، از دیگر راه‌های کنترل مصرف آب در بخش کشاورزی بوده که بیش از هفتاد درصد از آب کشور بر اساس تحقیقات به این بخش اختصاص دارد. آبیاری غرقابی یکی از روش‌های سنتی و آب‌براست که توسط کشاورزان انجام می‌گیرد و نیاز به تغییر روش آبیاری بسیار احساس می‌شود، هر چند با تغییر کنترهای قدیمی چاه‌های کشاورزی به کنترل هوشمند شاهد

- ادامه در صفحه بعد

فرهنگ ساز، فراهم و با مدیریت منابع آبی و صرفه‌جویی آن را برای نسل‌های بعد حفظ و نگهداری کردند. با تغییر مسیر توسعه استان به سمت صنعتی شدن، افزایش کشت محصولات کشاورزی و کاهش بارندگی طی ۲۰ سال گذشته، این منابع ارزشمند روزبه‌روز کاهش یافت به گونه‌ای که هم اکنون با بحران خشکسالی در استان یزد مواجه هستیم.

توسعه گلخانه‌ها در یزد با توجه به مصرف آب بسیار پایین به دلیل بهره‌گیری از سیستم‌های آبیاری نوین از یک سو و استفاده از آب چاه‌هایی که قابل شرب نیست از

همانگونه که همگان بر این مسئله واقف هستند، مردمان کویری یزد از سالیان گذشته با تدبیر و تلاش خود و احداث قنات‌های طویل و آب‌انبارها را جهت ساخت تمدنی

مقدمه

از مدیریت عرضه تا مدیریت تقاضا

امروز در میان متخصصان و کنشگران موضوع آب و توسعه این بحث مطرح می‌باشد که مدیریت عرضه یا مدیریت تقاضا؟ سیاستی که در این خصوص مورد تأکید و تمجید تعدادی از طرفداران توسعه اقتصادی و صنعتی می‌باشد. مدیریت عرضه به معنی کامل کلمه می‌باشد. این گروه معتقدند آب، محور توسعه می‌باشد و نبود آب به معنای تهدید و توقف حیات بشری است. منابع آب را نامحدود می‌دانند و به صدا در آمدن زنگ خطر افت شدید منابع آب زیرزمینی و کاهش چشمگیر کمی و کیفی آب‌های سطحی را واقعی نمی‌نهند و با این توجیه که تکنولوژی رو به پیشرفت می‌باشد و بنابراین می‌تواند آب را به هر میزان هم که نامتعارف باشد مجدداً به چرخه مصرف برگرداند نگران برداشت بی‌رویه از منابع آب نمی‌باشند. طرفداران سیاست عرضه‌ی صرف، گوشه‌چشمی به آب دریاها و اقیانوسها دارند و با توجه به این امر که سه چهارم کره زمین تحت سیطره آب اقیانوس‌ها می‌باشد منابع آب جهان را نامحدود می‌دانند و مباح و قابل استفاده برای مصارف شرب و بهداشت و صنعت و کشاورزی. اما گروه دوم که طرفداران مدیریت تقاضا می‌باشند تأمین نامحدود آب را باعث و بانی تبعات و عوارض ناشی از توسعه بی‌رویه صنعت و کشاورزی صنعتی می‌دانند و تخریب بیش از پیش محیط زیست را ارمغان مدیریت عرضه می‌دانند. این گروه معتقدند که عرضه به اندازه کافی انجام شده است به طوری که در حال حاضر همه منابع طبیعی که در اختیار بشر قرار گرفته است مورد تهدید می‌باشد. لذا امروز نوبت مدیریت تقاضا می‌باشد. آنها معتقدند که تکنولوژی امروز می‌تواند یاری بخش بشر برای این امر مهم باشد و با ابزار امروز می‌توان جریان مافات و قصور گذشته کرد.

اما آنچه حقیقت ماجرا می‌باشد این است که مدیریت عرضه مهم است بخصوص در موضوع آب، چرا که حذف مدیریت عرضه می‌تواند امر خدمت و توسعه را در مواقعی حتی مختل نماید. از طرفی فراموش کردن مدیریت تقاضا، موجب رشد سرطانی و بی‌قید و بند مصرف آب و در نتیجه بروز عوارض ناشی از این لاقیدی می‌شود. بزرگی می‌گفت ماجرای عرضه و تقاضای آب به مثابه مشک است که سوراخ‌های متعددی دارد. اگر این سوراخ‌ها به درستی رفو نشوند هر آنچه آب در داخل مشک ریخته شود آب بیشتری از سوراخ‌های مشک هدر می‌رود.

■ محمد مهدی جوادیان زاده
مدیرعامل شرکت سهامی آب منطقه‌ای یزد

ادامه از صفحه قبل

مدیریت تامین آب

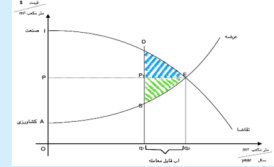
یزد تلاش‌های بسیار زیادی صورت گرفت ولی با روی کار آمدن دولت سیزدهم و انقلابی شاهد تغییر رویکرد در تمام زمینه‌ها مخصوصاً بحث انتقال آب به یزد هستیم و امیدواریم پروژه خط دوم انتقال آب به یزد در سریعترین زمان به بهره‌برداری برسد تا این دغدغه بزرگ مردم ولایتمدار دارالعباده مرتفع شود.

■ **محمد صالح جوکار**
نماینده مردم یزد و اشکذر در مجلس شورای اسلامی

مشکل جدی مواجه خواهد ساخت و به همین جهت تامین آب به صورت دائم و مستمر از جمله انتظارات مردم دارالعباده یزد از دولت مردمی و انقلابی سیزدهم در سفر دور دوم رئیس‌جمهور محترم به استان یزد بود که به لطف خدای متعال محقق شد. هرچند در طول سال‌های گذشته جهت انتقال آب از خلیج فارس به

کنترل مصرف آب هستیم ولی این مسئله به تنهایی، راه حل مشکل کم‌آبی استان یزد نیست. در حال حاضر مردم کویری یزد در کنار دغدغه‌ی نابودی باغات کشاورزی در اثر خشکسالی و از بین رفتن محصولاتشان با چالش کم‌آبی و بی‌آبی در زمینه آب آشامیدنی نیز مواجه شده‌اند و ادامه این روند نسل‌های آینده را با

عرضه‌کنندگان آب و متقاضیان آن خواهد یافت، بازار آب است. نمودار زیر را در نظر بگیرید:

این یک نمودار نمایی عرضه و تقاضاست که ما آن را برای یک بازار فرضی آب در نظر گرفته‌ایم. میزان آب بر اساس مترمکعب در سال و قیمت آب بر مبنای درآمد از هر مترمکعب در عرض و طول نمودار آمده است. تصور کنید صنعت (I) که اینک آب را به قیمت بالاتری تهیه می‌کند، تا اندازه ۹۱ آب در دسترس دارد. بنابراین میزان سود او از تولید می‌تواند مساحت $OIDq_1$ باشد. حال صنعت که مشتری یا متقاضی آب است می‌خواهد میزان ۹۱ تا ۹۲ آب را از عرضه‌کننده که کشاورزی است بخرد تا مساحت درآمد خود را افزایش دهد. در صورتی که او بتواند این میزان آب را از عرضه‌کننده آب که بخش کشاورزی است که اینک نیز درآمد کمتری از میزان آب در دسترس خود دارد بخرد، صنعت مساحت سود خود را تا میزان $OIEq_2$ افزایش خواهد داد. میزان تعادلی قیمت (E) که عرضه‌کننده (کشاورزی) و متقاضی (صنعت) بر آن توافق می‌کنند مبنای خرید آب به اندازه ۹۱-۹۲ واقع می‌شود. در این صورت، صنعت درحالی مساحت DEq_1q_2 را به بخش تولید خود اضافه می‌کند که تنها به اندازه $P_1E_1q_1q_2$ پرداخته و در نتیجه به میزان P_1DE سود برده است. در همین حال، کشاورزی نیز میزان ۹۱-۹۲ آب در بخش تولیدی خود را که سود کمتری به نسبت صنعت داشته را به قیمت $P_1E_1q_1q_2$ می‌فروشد درحالی که اگر این میزان آب را در اختیار می‌گرفت تنها به اندازه $SE_1q_1q_2$ درآمد داشت و حالا به میزان P_1ES سود برده است.

■ **عباس فقیه خراسانی**
مشاور علمی مرکز بین‌المللی قنات و سازه‌های تاریخی آب

درباره بازار آب بخش اول: تجربه استرالیا

در زمانه‌ی تقاضای فزاینده برای آب در کنار منابع محدود سفره‌های آب زیرزمینی، دولت‌ها برای مدیریت تامین آب همواره با دوگانه «مخاطرات زیست محیطی» و «رضایت اجتماعی» مواجه بوده‌اند. چنین مساله‌ای به‌ویژه در بخش کشاورزی رخ داده است. جایی که بیشترین میزان مصرف آب در برابر ابهام در بهره‌وری متناسب با ارزش آب مصرفی را دارد. شیوه مصرف آب در این بخش همچنان در حداکثر خویش، سنتی باقی مانده و تهدید کاهش سطح آب‌های زیرزمینی پابرجاست. در میانه بحران آب و بایستگی کشاورزی، اگرچه نقش فناوری‌های هوشمند مصرف در آبیاری را نمی‌توان نادیده انگاشت اما راه حل کاربردی دیگر مدیریت توزیع آب است. مدیریت توزیع آب با اجباری شدن نصب کنترل‌های هوشمند بر سر راه انتقال آب از چاه‌های کشاورزی آغاز شد. اصلاح و تعدیل پروانه‌های بهره‌برداری از چاه‌ها نیز در همین راستا می‌توانست بخشی از راه حل برای مواجهه با مخاطره اتمام منابع آب زیرزمینی باشد. اما بخش دیگر، رضایت اجتماعی نیز باید تامین شود. بخش‌های صنعت و کشاورزی، کسری آبی خود را چگونه باید جبران کنند؟ راه همیشگی، خرید آب اما با محدودیت‌های خاص خویش بوده است. اگر بتوان راهی یافت که آب به هر میزان اضافی قابل برنامه‌ریزی به سهولت اما با ارزش واقعی خویش قابل خرید و فروش باشد، گامی به سوی رضایت اجتماعی نیز برداشته‌ایم. جایی که آب ارزش واقعی خود را در مبادلات میان

تامین آب در مناطق خشک و نیمه خشک

شده است.

۳- پساب تصفیه خانه‌های فاضلاب شهری جهت بازتخصیص منابع آبی با کیفیت در اختیار صنایع مورد استفاده قرار گیرد.

۴- تخصیص آب برای مصارف صنعتی به صورت تخصیص پویا در نظر گرفته شود. بدین معنی که میزان تخصیص در شرایط خشکسالی و ترسالی متفاوت در نظر گرفته شود.

۵- سوری زدایی و انتقال آب دریا جهت مصارف مختلف اگرچه راهکار مناسبی جهت تامین کمبود آب در استان‌های مختلف به شمار می‌رود ولی قبل از اقدام به تامین آب از این روش حتماً می‌بایست مطالعات و بررسی‌های لازم صورت پذیرد تا شاهد ایجاد مشکلات زیست محیطی در محل شیرین سازی آب، گسترش بیش از حد صنایع در استان‌های مقصد و ... نباشیم.

۶- شیوه‌نامه اولویت بندی ضابطه مند متقاضیان آب بر اساس معیارهایی مانند میزان بهره‌وری واحد تولیدی، میزان آب مصرفی، زمان ارائه درخواست تامین آب و به شرکت‌های آب منطقه‌ای توسط وزارت نیرو تدوین و ابلاغ شود.

■ **محسن قاسمی**
کارشناس تخصیص آب

دیدگاه مدیریتی تقاضا محور بدون در نظر گرفتن راهکارها و تمهیدهای لازم برای بهبود بخشیدن به وضعیت الگوی مناسب مصرف آب، راهبرد مناسبی نمی‌باشد. استمرار چنین دیدگاهی هزینه‌های گزافی را برای جامعه و محیط زیست به دنبال خواهد داشت. از این رو، شناخت جامع جنبه‌های مختلفی که ساختار منابع آب را تبیین می‌نمایند و درک واقع‌بینانه مسائل مرتبط با مدیریت مصرف آب (به خصوص در شرایط خشکسالی)، بدون شک در راستای درک صحیح و علمی مسئله مؤثر خواهد بود و با شناخت واقع‌بینانه مسئله، ارائه و اجرای راهبرد مناسب امکان پذیر خواهد گشت. در ارتباط به موضوع مدیریت تامین آب به خصوص در مناطق خشک و نیمه خشک توجه به موارد ذیل ضروری به نظر می‌رسد:

۱- در زمینه استقرار صنایع جدید، میزان مصرف آب آنها مورد توجه قرار گیرد. در این زمینه ضروری است صنایع کم آب‌خواه با بازدهی زیاد در مناطق خشک استقرار و با توسعه داده شوند.

۲- ارزش اقتصادی آب و مدیریت مصرف آب به عنوان یک کالای اقتصادی در نظر گرفته شود. به نظر می‌رسد در این زمینه موضوع "آب مجازی" مورد غفلت واقع

آب منبع حیاتی برای کل حیات در سیاره زمین است. با توجه به محدودیت منابع آب شیرین، با گذشت زمان آب کمیاب‌تر شده و دسترسی به آب پاک و سالم برای مصارف مختلف در میان کشورها محدود می‌شود. کشور ایران از جمله کشورهای دارای اقلیم خشک و نیمه خشک است که تامین آب برای مصارف مختلف شامل شرب و بهداشت، صنعت و کشاورزی به دلیل محدودیت آن به یک چالش تبدیل شده است. محدودیت منابع آبی کشور از یک سو و کیفیت نامناسب آب‌های سطحی و زیرزمینی، کمبود نزولات آسمانی و پراکنش نامناسب زمانی و مکانی بارش‌ها و افت سطح آب زیرزمینی از سوی دیگر موجب شده مدیریت تامین آب، سخت‌تر از گذشته باشد. مدیریت تامین آب در استان‌های کویری کشور نیازمند برنامه‌ریزی دقیق، هدفمند و منسجم متولیان بخش آب کشور و همراهی دیگر بخش‌ها با برنامه‌های پیشنهادی می‌باشد. با توجه به محدودیت‌های فیزیکی منابع آب، به نظر می‌رسد

پایش و کنترل آنلاین منابع و تاسیسات آب

محدودیت منابع آب کشور، مدیریت صحیح و کارآمد این ثروت خدادادی در هر یک از بخشهای منابع تامین و تاسیسات انتقال، توزیع و مصرف را می‌طلبد. بی شک یکی از الزامات مدیریت، در اختیار داشتن داده و اطلاعات صحیح و به موقع است.

بر اساس بند ۱۳ ماده ۶ سند ملی توسعه منابع آب (مصوب سال ۹۰) (توسعه سامانه فراگیر پایش و ارزیابی منابع و مصارف و کنترل فرآیند بهره برداری و حفاظت از منابع آب از جنبه های کمی و کیفی) به عنوان یکی از استراتژیهای بخش آب و شاخص های اصلی توسعه منابع آب کشور در افرق ۱۴۰۴ اعلام شده است.

شاخصهای ده گانه این راهبرد عبارتند از: - میزان پیشرفت اجرا و اعمال شبکه ملی آب کشور در مدیریت بهره برداری و حفاظت کمی و کیفی از منابع آب

- میزان پیشرفت اجرای شبکه بهینه سنجش و اندازه گیری منابع و مصارف آب
- نسبت تعداد حوضه های آبریز فرعی (درجه دو) که سامانه پایش و ارزیابی به طور کامل در آنها مستقر شده است به کل حوضه های آبریز
- نسبت تعداد محدوده های مطالعاتی که سامانه فراگیر پایش و ارزیابی به طور کامل در آنها مستقر شده است به کل محدوده های مطالعاتی
- درصد منابع آبی مجهز به تجهیزات اندازه گیری

- پارامترهای کمی و کیفی درصد شبکه های آبیاری با قابلیت تحویل حجمی آب مجهز به تجهیزات اندازه گیری
- درصد سدهای مخزنی که به سیستم سنجش کمی و کیفی تجهیز شده اند به کل سدها
- درصد خطوط انتقال و تاسیسات آب و فاضلاب مجهز به سیستمهای تله متری
- درصد چاههای آب کشاورزی، صنعتی و شرب مجهز به تجهیزات اندازه گیری دبی هوشمند
- تعداد ایستگاههای سنجش آب و هواشناسی مجهز به سامانه های پایش و ثبت خودکار و برخط

تحقق اهداف مرتبط باهریک از شاخصها مستلزم تجهیز تاسیسات آبی به سامانه های اندازه گیری، انتقال و جمع آوری اطلاعات می باشد. امروزه امکان پایش برخط (آنلاین) پدیده های مختلف به مدد توسعه فن آوری های نوین فراهم شده است. این سامانه ها که از آنها به عنوان تله متری، اسکادا (Supervisory control And Data Acosition) و سنجش

از دور (Remote Sensing) یاد می شود در بخشهای مختلف مانند صنایع نفت و گاز، هوا و فضا، کشاورزی، مدیریت مصرف انرژی، مدیریت ناوگان حمل و نقل، صنایع موشکی، تحقیقات حیات وحش، مدیریت آب و فاضلاب و... کاربرد دارند. سرآغاز انتقال اطلاعات بصورت تله متری به قرن ۱۹ میلادی باز می گردد. یکی از اولین خطوط انتقال داده در سال ۱۸۴۵ در روسیه اجرا شد. در سال ۱۸۷۴، مهندسین فرانسوی، سیستمی را طراحی

کردند که اطلاعات مربوط به سنسورهای آب و هوا و عمق برف درمونت بلان را بلافاصله به پاریس منتقل می کرد. سیستم های تله متری، داده ها را که شامل وضعیت دستگاهها و کمیت های آنالوگ می باشند، در سطح وسیع از نقاط مختلف و مورد نیاز شبکه جمع آوری کرده و از طریق یک کانال ارتباط (با سیم یا بیسیم) به مرکز ارسال می نمایند. در مرکز بر روی این اطلاعات ارسال، پردازش های لازم انجام شده و در صورت نیاز فرمان های لازم را به قسمت های مختلف ارسال می نماید. یک سیستم مدیریت کارآمد آب، نیازمند تعداد زیادی دستگاه (حسگرها و / یا محرکها) در سراسر شبکه است که امکان نظارت و کنترل اجزای شبکه را به صورت بلادرنگ فراهم نماید.

مدیریت کیفیت آب، مدیریت تولید، انتقال و ذخیره سازی آب، مدیریت تقاضا در بخشهای مختلف شرب، صنعت و کشاورزی، کنترل هوشمند تاسیسات آبرسانی، کنترل ایستگاههای پمپاژ، اتوماسیون و هوشمندسازی تصفیه خانه ها، توزیع و نظارت تجهیزات، واکنش های سریع نسبت به حوادث، نظارت بر سطح آب و خشکسالی از مزایای پیاده سازی سیستمهای تله متری می باشند.

استفاده از سیستم های تله متری و اسکادا جهت پایش منابع آب موجب صرفه جویی در هزینه ها با مدیریت مصرف انرژی و کاهش استفاده از نیروی انسانی، انعطاف پذیری در عملکرد و دسترسی آسان به محل های مورد پایش در نقاط دور دست می شود.

■ علی کوشا

رئیس گروه بهره برداری از ایستگاههای پمپاژ و تاسیسات

کاريزو چاه

شبی چاهی پر از کبر و تفرعن به کاربری غمین و خسته غریب که ای کاریزک بی حاصل و خشک نشانی نیست در جسمت ز امید زمین ها از حضور چاه سبزند هزاران باغ چون یک بیکران گنج مرا با مته های سخت کردند بدون ذره ای درد و غم و رنج من از آثار دنیای مدرنم ز بطنم می جهد دریایی از آب به کشت و شرب و زرع و باغ و صنعت شده هر بیکران از آب سیراب به یاد آورد کاریز از گذشته شکوه روزهای خوب و روشن ز عشق و رنج مردان مقنی ز رنگ خوب گندم های خرمن به یاد آورد چشمان زنی را که روی آبها مهتاب می ریخت و دست گرم یک کودک که گاهی خوراک ماهیان در آب می ریخت به یاد آورد از سبزی آب و هرنج و سایه سار توت هایش دلش پر زد برای باغ های انار و سرخی یاقوت هایش تمام میله هایش را شبیه ستون قصر امید می پا کرد کول ها را یکایک چید و با مهر درون کوره اش با عشق جا کرد به یاد آورد از بوکن و عطر کماچ و کله جوش و بوی هیزم دلش پر زد برای آن مقنی برای چهره ای غرق تبسم شبیه مادری که کودکش را به دست دایه ای بی رحم دادند دلش لرزید وقتی دید آنها به جای او به چاهی سهم دادند نگاهش کرد با دلخستگی و بدو گفت ای نشاندار تفاخر تو را در بطن قلبم حفر کردند بدون لحظه ای رحم و تفکر ستم کردی ستاندی ناجوانمرد حریم خانه ام را با تعرض تو چنگ انداختی بر ریشه هایم گرفتی جان من را با تجاوز تو خشکاندی شکوه عشق و با زور از آغوش زمین آبی ستاندی ... ادامه در شماره بعد

■ الهام راعی

مشاور علمی مرکز بین المللی قنات و سازه های تاریخی آب

معرفی شرکت

شرح وظایف واحد مدیریت تامین و انتقال آب

مدیریت کیفیت در تأمین و انتقال آب و اهتمام در اجرای مدیریت کیفیت جامع ۹- برنامه ریزی جهت ارتقاء سطح مهارتهای فردی کارکنان از طریق پیش بینی دوره های آموزشی موردنیاز و هماهنگی جهت برگزاری توسط واحد آموزش و ...

۱۰- برنامه ریزی و پیش بینی های لازم جهت ارتقاء سطح رضایت شغلی کارکنان و ارتقاء در محلهای خدمت

۱۱- هماهنگی بین بخشهای مختلف تاسیسات تامین و انتقال و تحویل آب ۱۲- بررسی و پایش وضعیت پیشرفت پروژه های مرتبط و عملکرد پیمانکاران در حال کار و انجام مراحل قانونی بمنظور انتخاب پیمانکاران واجد شرایط در انجام امور بهره برداری و نگهداری و تعمیرات و ...

۱۳- هماهنگی جهت تنظیم رژیم و میزان برداشت و انتقال آب مطابق با تخصیص و برنامه ابلاغی

۱۴- هماهنگی با شرکت آب و فاضلاب استان در پیش بینی و برنامه تأمین آب شرب و بهداشت شهرهای وابسته به آب انتقالی

۱۵- برنامه ریزی جهت واگذاری فعالیت های قابل واگذاری به بخش خصوصی و نظارت بر عملکرد آن

■ محمد تقی گلستانی
مدیر تامین و انتقال آب

۱- برنامه ریزی جهت بهره برداری بهینه از تاسیسات خط اول انتقال آب یزد به منظور تامین و انتقال آب شرب و صنعت مورد نیاز استان بر اساس تخصیص ابلاغی

۲- برنامه ریزی جهت تشکیل و شرکت در جلسات طرح ریزی و بهبود فرایندها ی مرتبط با واحد و رفع مشکلات مرتبط

۳- مطالعه و طراحی پروژه های اجرایی در تاسیسات تامین و انتقال آب جهت افزایش پایداری و کاهش هزینه ها

۴- همکاری با معاونت برنامه ریزی در تنظیم موافقتنامه بهره برداری و تعمیر و نگهداری تاسیسات تامین و انتقال آب و برآورد میزان اعتبارات مورد نیاز

۵- ارائه گزارش عملکرد تامین و انتقال آب به مدیریت مافوق در دوره های زمانی لازم

۶- برنامه ریزی و انجام مطالعات طرح های پدافند غیرعامل در تاسیسات تامین و انتقال آب و پیگیری تا حصول نتیجه

۷- برنامه ریزی بمنظور افزایش بهره وری تاسیسات و نیروهای زیرمجموعه

۸- برنامه ریزی بمنظور اجرای صحیح

نحوه برخورد قانونی با چاههای غیر مجاز و بهره برداری غیر مجاز از چاههای مجاز

حفر شده هر چند که مورد بهره برداری قرار گرفته یا نه، مشمول ماده ۳ بوده و چاه جدید تلقی می شود. به عبارت دیگر چاهی که بعد از تصویب قانون فوق، حفر شده، چاه غیر مجاز تلقی و مشمول ماده ۴۵ می گردد. البته مشروط به اینکه در منطقه آگهی موضوع تبصره فوق الذکر منتشر شده باشد.

ب: منظور از کلمه «هر نوع چاه» به نظر می رسد که یک نوع چاه وجود داشته باشد و منظور قانونگذار از کلمه هر نوع چاه، چاه در هر عمق و دبی و به هر منظور مصرف «اعم از شرب، بهداشت، صنعتی، کشاورزی و ...» می باشد. به عبارت ساده تر، هر گونه عملیات حفاری در عمق زمین به منظور استحصال آب، شامل ماده فوق باشد.

ج: منظور از کلمه «اجازه و موافقت» در معنای لغوی آن نیست بلکه در معنای عرفی آن مدنظر بوده است یعنی اجازه در این ماده به معنای عرفی آن که همان اذن می باشد آمده زیرا اجازه بعد از عمل است و اذن قبل از عمل.

د: منظور از کلمه «باید» امره بودن قانون رومی رساند و خلاف آن نمی توان تفسیر نمود یعنی این ماده، یک ماده تکمیلی و تفسیری نیست بلکه امره می باشد.

ه: منظور از کلمه «وزارت نیرو» شرکتهای آب منطقه ای می باشند بنابراین شرکت آب و فاضلاب یا برق منطقه ای هر چند که از شرکتهای وزارت نیرو می باشند، ما نحن فیه وزارت نیرو محسوب نمی شوند و برای حفر چاه به هر مصرفی بایستی پروانه لازم را اخذ و همانند سایر اشخاص از قانون تبعیت نمایند.

ادامه در نشریه بعدی...

ماده ۳
قانون
توزیع
عادلانه
آب مصوب

۱۳۶۱ مقرر می دارد «استفاده از منابع آبهای زیرزمینی به استثنای موارد مذکور در ماده ۵ این قانون از طریق حفر هر نوع چاه و قنات و توسعه چشمه در هر منطقه از کشور باید با اجازه و موافقت وزارت نیرو انجام شود و وزارت مذکور با توجه به خصوصیات هیدرولوژی منطقه (شناسایی طبقات زمین و آبهای زیرزمینی) و مقررات پیش بینی شده در این قانون نسبت به صدور پروانه حفر و بهره برداری اقدام می کند.

۱- ماده مذکور استثنایی برای چاههای موضوع ماده ۵ قائل شده که در فصول آتی بحث خواهد شد. ۲- با توجه به اینکه بحث حاضر در مورد چاههای می باشد، لذا قنات و چشمه مذکور در ماده مبحث عنه از شمول این مقاله خارج می باشد.

۳- از جمله «حفر هر نوع چاه در هر منطقه از کشور با اجازه و موافقت وزارت نیرو باید باشد» موارد ذیل متبادر به ذهن می گردد.

الف: منظور از کلمه «حفر» شامل چاههایی است که بعد از تصویب قانون مذکور حفر شوند که تبصره ماده فوق نیز در تأیید همین مطلب است. با عنایت به سیاق عبارتی تبصره مذکور که مقرر می دارد «از تاریخ تصویب این قانون، صاحبان کلیه چاههایی که در گذشته بدون اجازه وزارت نیرو حفر شده باشد ...» مشخص می شود که تبصره مذکور شامل چاههایی می شود که قبل از تصویب قانون توزیع عادلانه آب حفر شده باشند و در نظر قانونگذار، چاههایی که بعد از تصویب قانون مذکور

■ سید ابوالفضل میردهغانی تفتی
سرپرست مدیریت حقوقی

